

SUOMALAIŠ-NORJALAINEN RAJAVESIŠTÖKOMISSIO
NORSK-FINSK GRENSEVASSDRAGSKOMMISSJON

Suomalais-norjalaisen rajavesistökomission suositukset 2013

Teno-, Näätämö- ja Uutuanjokien suojeļu Gyrodactulus salaris- loiselta tiedotusta tehostamalla

Rajavesistöjä koskevassa kansainvälisessä yhteistyössä korostuu toimialueen ympäristön suojeļu ja alueen elinvoimaisuuden edistäminen. Yhteiskokouksessaan Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio ja Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio totesivat sekä Teno-, Näätämö-, ja Uutuanjokien että Tornio-Muoniojoen lohikannoilla olevan suuri itseisarvo ja yhteiskunnallinen merkitys, joita tulee edistää eri toimenpitein. *Gyrodactulus salaris*- loisen aiheuttaa vakavan uhan Jäämereen laskevien vesistöjen lohikannoille. Loista esiintyy luonnostaan Perämereen laskevissa vesistöissä, eivätkä Tornio-Muoniojoen lohikannat kärsi siitä. Loistartunnan seuraukset Teno-, Näätämö-, ja Uutuanjokien lohikannoille olisivat sitä vastoin suurimittaiset. Loisen leviämisen ennaltaehkäisy on suojeļutoimenpiteenä avainasemassa. Tiedottaminen on käytännön ennaltaehkäisyä, johon tulee kiinnittää erityistä huomiota myös Jäämereen laskevien vesistöjen ulkopuolella.

- Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio suosittelee, että tiedottamista *Gyrodactulus salariksesta* tehostetaan sekä Perämereen että Jäämereen laskevien jokien valuma-alueilla, jotta vesistöalueelta toiselle siirtyvät, eri kansallisuuksia edustavat matkailijat, retkeilijät ja kalastajat ymmärtävät tilanteen vakavuuden ja saavat omalla kielellään tietoa kaikilta edellytettävistä konkreettisista toimenpiteistä loisen leviämisen estämiseksi.

Tanan kunnan Leirpollenin (Jouluvuonon) väylän ympäristövaikutusten arvioiminen

Norjan kansallisessa liikennesuunnitelmassa vuosille 2018- 2023 varaudutaan 150 miljoonalla kruunulla Tanan kunnassa sijaitsevan Leirpollenin väylän ruoppaamiseen. Toimenpiteeseen sisältyvät Leirpolleniin johtavan väylän leventäminen ja syventäminen muokkaamalla hiekkasärkkiä ja matalikkoja siten, että alusten mahdolliseksi syväykseksi tulee jopa 9 metriä. Lisäksi tarvitaan uudet väylämerkinnät. Leventämisestä aiheutuu myös, että virtauksen suunnanmuutokset vähenevät. Toimenpiteen tavoitteena on parantaa Leirpollenissa sijaitsevaan kvartsiittilouhokseen saapuvien alusten kulkua. Jääolosuhteisiin, Tenojoen suistoon, kansalliseen lohivuonoon, luonnonsuojeļualueeseen ja rajajoen luonteeseen liittyy suuria haasteita, minkä vuoksi toimenpiteen eteneminen on jossain määrin epävarmaa.

Leirpollenin väylä kulkee suoraan Tenojokisuun luonnonpuiston halki. Luonnonpuisto on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen, lähes koskematon suistoalue. Tämä kansainvälisesti merkittävä

kosteikkoalue on monien Euroopan lintulajien merkittävä ruokailualue suuren osan vuodesta. Jokisuun hiekkasärkille nousee satoja kirjohylkeitä, ja se on ainoa paikka Norjassa, missä kirjohylkeet poikivat suoraan hiekkasärkälle. Lisäksi Tenojoen vesistön kansainvälinen merkitys yhteiselle merilohikannalle on suunnaton.

- Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio suosittelee viranomaisia suorittamaan ympäristövaikutusten arvioinnin hyvissä ajoin ennen mahdollista päätöstä ruoppauksen aloittamisesta. Komissio myös huomauttaa vesipuidedirektiivin asettamista selvitysvaatimuksista. Komissio toivoo tulevansa kuulluksi asiassa.

Tenojoen vanhan sillan siirtäminen

Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio on tietoinen Tenojoen ylitse Tana brun kuntakeskuksen kohdalle rakennettavasta uudesta sillasta. Norjan valtion tielaitos on tässä yhteydessä arvioinut, että vanha silta voidaan purkaa ja siirtää toisaalle, jossa se voidaan koota uudelleen. Norjan valtion tielaitoksen (Statens vegvesen) mukaan tämä on käytännössä mahdollista toteuttaa kohtuullisissa taloudellisissa puitteissa. Asiasta on käyty keskusteluja Tenojoen rajakuntien, Norjan Tanan ja Suomen Utsjoen kesken. Molemmat kunnat suhtautuvat hankkeeseen myönteisesti.

- Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio suosittelee Suomen ja Norjan viranomaisia tukemaan hankkeen suunnittelua viitaten rajavesistökomissiosta tehdyn valtiosopimuksen artikloihin 1 ja 2.

Vesienhoidon yhteensovittaminen suomalais-norjalaisella vesienhoitoalueella

Rajavesistökomissio on havainnut Suomen ja Norjan välillä eroja pintavesien ekologisen ja kemiallisen tilan luokittelujärjestelmissä, sekä pintavesien tilan seurantaohjelmissä. Erot vaikeuttavat mahdollisuuksia luoda yhteistä osaamisperustaa, vertailukelpoisia ympäristöarvioita ja yhteisiä vesipuidedirektiivin mukaisia vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmiä.

- Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio suosittelee, että Suomi ja Norja vertaavat kansallisia vesienluokittelujärjestelmiään ja tunnistavat mahdolliset toimenpiteet niiden yhtenäistämiseksi.
- Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio suosittelee, että Suomi ja Norja jatkavat yhteisen seurantaohjelman laatimista suomalais-norjalaiselle vesienhoitoalueelle.